आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को

नीति तथा कार्यक्रम

गल्याङ नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

गल्याङ, स्याङ्जा,गण्डकी प्रदेश ,नेपाल

वि.सं.२०७६ साल असार १० गते

नगरसभाको बैठकमा

नगरपालिकाका प्रमुख भुपराज अधिकारीबाट

प्रस्तुत

आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ को

नीति तथा कार्यक्रम

गल्याङ नगरपालिका

नगरकार्यपालिकाको कार्यालय

गल्याङ, स्याङ्जा, गण्डकी प्रदेश, नेपाल

वि.सं.२०७६ साल असार १० गते

नगरसभाका सदस्यहरु,

गल्याङ नगरपालिकाको नगरसभाको बैठकमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा म गौरवान्वित भएको छु । मुलुकमा स्थिर सरकार निर्माण गरि नेपालको संम्वृद्धिका लागि योगदान गर्नुहुने सम्पूर्ण अग्रजहरुलाई उच्च सम्मानका साथ स्मरण गर्न चाहन्छु । संबैधानिक व्यवस्था बमोजिम गठन भएको स्थानीय तह जनताको त्याग,बलिदान र संघर्षको उपलब्धि हो । यसलाई संस्थागत गरी नतिजामूखी सेवा प्रवाहका लागि आवश्यक नीतिगत व्यवस्था गर्नु हाम्रो कर्तव्य हो। सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपाल स्थापनाका लागि नेपाली जनताले पटकपटक गरेका ऐतिहासिक जनआन्दोलनहरु, जनयुद्ध र मधेस आन्दोलनको क्रममा जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने सम्पुर्ण ज्ञात अज्ञात सहिद प्रति सम्मान व्यक्त गर्दछु।नगरवासीको सेवा,सुरक्षा, र संम्वृद्धिका लागि यस नगरपालिकाले प्रतिबद्धताका साथ कुशल नेतृत्व लिनेछ । स्थानीय तहको अधिकार सूचि भित्रका व्यवस्थाहरुलाई कार्यान्वयन गर्दै सहभागितामुलक स्थानीय शासन संचालन गरिनेछ । समाजमा रहेका सबै प्रकारका विभेद अन्त्य गरि विपन्न,दलित उत्पिडित वर्गलाई समन्यायिक विकासको मूल प्रवाहमा ल्याई समृद्ध समाज निर्माण गर्ने नगरपालिकाको नीति हुनेछ । हाम्रो नगरपालिका प्राकृतिक सुन्दरता,श्रोत साधन र सांस्कृतिक विविधताले भरिपुर्ण छ । यी हाम्रा साझा सम्पत्ति सभ्य र सुसंस्कृत समाज निर्माणमा परिचालन गरिनेछ । यसका लागि सबै राजनीतिक दल, निजी क्षेत्र, नागरिक समाज र संञ्चार जगतको साथ एवं सहयोगको लागि आह्वान गर्दछु । समग्र राष्ट्रको विकास, प्रादेशिक विकास र नगरको विकास व्यवस्थापनमा नीतिगत सामन्जस्यता र रणनीतिक साझेदारीको नीति अवलम्बन गरिनेछ । दिगो विकासको लक्ष्य प्राप्तिका लागि सार्वजनिक, निजी र सहकारी तथा सामुदायिक क्षेत्रको सहभागितामा समृद्धिका आधारहरु तय गरी उत्पादन तथा उत्पादकत्व अभिवृद्धिमा जोड दिइनेछ । सवल र समृद्ध नगर निर्माणका लागि यस नीति तथा कार्यक्रमले संबैधानिक व्यवस्था, दिगो विकास लक्ष्य, संघ र प्रदेशले लिएका नीति तथा कार्यक्रमलाई मार्गदर्शनको रुपमा लिइएको छ।

नगरसभाका सदस्यहरु,

विगत दुई आर्थिक वर्षमा लिइएका नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन मार्फत साँघुरा सडकहरु विस्तार भएका छन्। सुरक्षित खानेपानीमा नागरिकहरुको पहुँच बढ्दै गएको छ। नगरवासीले नगरभित्रकै कृषकले उत्पादन गरेको दुध र दुग्धजन्य पदार्थको उपभोग गर्न पाएका छन्। अदुवा खेती, तरकारी खेती, केरा खेती विस्तारका साथै पशुपालनमा कृषकहरु व्यवसायिक बन्दै गएकाले त्यस्ता कृषकहरुलाई प्रोत्साहित गरिएको छ।

अब म विषयगत नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गइरहेकोछु ।

१. आर्थिक विकास

आर्थिक विकासको आधारको रुपमा कृषि, पशुपालन र सिंचाईका साथै पर्यटन पुर्वाधारको विकास गरी निजी क्षेत्रमा लगानी मैत्री वातावरण सिर्जना गरि सहकारी क्षेत्रको प्रवर्द्धन मार्फत उद्योग तथा वाणिज्य क्षेत्रको सुदृढीकरण गर्दै उत्पादन वृद्धि, रोजगारी सिर्जना र गरिबी निवारणमा बिशेष जोड दिइनेछ ।

क. कृषि तथा पशुपालन

- कृषक समूह तथा कृषि सहकारी संस्थाहरूलाई कृषि प्रसार कार्यक्रमको संवाहकको रुपमा अंगीकार गरि कृषिविकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने र क्रमिक रूपमा कृषक समुहलाई उत्पादनमुलक कृषि सहकारीमा परिणत गर्दै लगिनेछ।
- कृषिमा संलग्न जनशक्तिको सीप, क्षमता एवंदक्षता विस्तार गर्दै रोजगारीका अवसर अभिवृद्धिका लागि स्वरोजगारमूलक व्यवसायिक कृषितालिम मार्फत प्रविधि हस्तान्तरण गरिनेछ ।
- स्थानीय संभाव्यता र तुलनात्मक लाभको आधारमा बाली र वस्तु विशेषका पकेट क्षेत्रहरुको पहिचान गरि संभाव्य बाली र वस्तुको उत्पादनमा विशिष्टिकरण ल्याइने छ ।
- खाद्य तथा पोषण सुरक्षाका दृष्टिकोणबाट संवेदनशील र खाद्यान्न उत्पादनन्यून हुने गाँउहरुमा स्थानीयस्तरमा उत्पादन हुन सक्ने कृषि वस्तुकोउत्पादन तथा उपयोग गर्न विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ।
- नगरपालिका भित्र ३०० घरपरीवारलाई नमुना करेसावारी निर्माण गर्ने व्यवस्था गरिने छ।
- उद्यमी कृषक एवं निजी क्षेत्रको सहभागीतामा कृषि प्रविधिको विकास एवंप्रसार, श्रोत तथा वितरण केन्द्रहरुको विकास र विस्तार गरि उत्पादित वस्तुहरुको आपूर्तिमा स्थायित्व ल्याइनेछ ।
- मूल्य श्रृखंलाको अवधारणामा आधारीत कृषि विकासका कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयन गरि कृषिको विविधिकरण, व्यवसायीकरण तथा बजारीकरणमा जोड दिइनेछ ।
- सहुलियतपूर्ण कृषि ऋण एवं वाली तथा पशु विमाको व्यवस्थाका लागि २५ प्रतिशत अनुदानको व्यवस्था गरिने छ। सो विमा नगर भित्रका साना किसान कृषि सहकारी संस्था मार्फत दुधालु पशुलाई दिइने ४ प्रतिशत व्याज अनुदानमा अन्य वित्तिय संस्थालाई समेत संलग्न गरिने छ।कृषिजन्य उद्योग तथा व्यापारमा कर छुट सुविधा समेतको व्यवस्था गर्न जोड दिइनेछ ।
- ग्रामीण क्षेत्रमा कृषि उत्पादनका सामग्री, उपकरण, सूचना, र सञ्चारजस्ता साधनहरु उपलब्ध गराउन सामुदायिक व्यवस्थापनमा आधारीत कृषि स्रोतकेन्द्रहरुको स्थापना र सञ्चालन गरिनेछ ।

- ग्रामीण कृषि सडकको विस्तार तथा स्तरोन्नति गरि कृषि उत्पादनलाई बजारसम्मको पहुँच विस्तार गरिनेछ।
- कृषि विकाससंग सम्बन्धित सरकारी, गैर सरकारी र निजी क्षेत्रका निकायहरुको समन्वयमा कृषि विकास कार्यक्रममा प्रभावकारीता ल्याइनेछ ।
- करार खेती र सहकारी खेतीलाई प्रोत्साहित गर्दैकृषि वस्तु विषयगत सहकारीसंस्था र ग्रामिण स्तरसम्मका कृषि सहकारीको संरचनागत सुधार गरिने छ।
- महिला,दलित,उत्पिडित, जनजाति, असाहय, अनाथ, अपाङ्ग,एकल महिला तथा सिमान्तकृत समुदायको उत्थानमा प्राथमिकता दिई कृषि कार्यक्रमहरु मार्फत विषेश अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
- कृषिलाई आधुनिक तथा व्यवसायिक बनाउने उद्देश्यका साथ कृषि मेला तथा स्थलगत अनुगमनका आधारमा उत्कृष्ट कृषकलाई नगरप्रमुख पुरस्कारद्धारा सम्मानित गरिनेछ ।
- मौरी विकासको लागि मौरीपालन तालिम र सहुलियतपूर्ण अनुदानमा मौरीघार वितरण गरिनेछ । प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकिकरण आयोजनार्माफत प्राप्त मौरी बल्क कार्यक्रमलाई नगरपालिकाबाट समेत थप अनुदानको व्यवस्था गरिने छ।
- खेतीयोग्य जग्गा लिजमा लिई वेरोजगार युवाहरु लक्षित कृषि प्राविधिकको सहयोगमा व्यवसायिक कृषि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- व्यवसायिक अदुवा खेती विस्तार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै नेपाल सरकारसँगको सहकार्यमा मसला वाली विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
- पशुपालन व्यबसायलाई विविधिकरण, व्यबसायीकरण, आयमुलक तथा सम्मानित पेशाकोरुपमा विकास गरी पशुजन्य पदार्थको उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा वृद्धि ल्याउने र यसको सन्तुलित सेवनबाट कुपोषणको समस्या हटाउदै लगिनेछ ।
- पशुपंछीपालनबाट गरीब तथा सामाजिक दृष्टिकोणबाट पिछडिएका र उत्पिडित महिला,दलित, जनजाति, असाहय, अनाथ, अपाङ्ग, एकल महिला तथा सिमान्तकृत समुदायको आर्थिक तथा सामाजिक स्थितिमा सुधार ल्याउन मागमा आधारित विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- पशु रोगहरुको नियन्त्रण तथा पशु विमा कार्यक्रममा संघ र प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरी निशुल्क बिमाको सुविधा दिइनेछ ।
- व्यवसायिक पशुपंछीपालन र कृषि उत्पादन तथा कृषिजन्य उद्योग बीच तादम्यता हुनेगरी कार्यक्रम सञ्चालन गरी स्वरोजगारको अवसरमा वृद्धि गरिनेछ ।
- पशुपालन व्यवसाय अन्तर्गत दुध विक्रिमा दुग्ध संकलन केन्द्रको अभिलेख र पशु सेवा केन्द्रको सिफारिसमा प्रति लिटर १५ रुपैयाँसम्म अनुदान दिने व्यवस्था गरिने छ र दुधपान दिवस मनाउने व्यवस्था गरिने छ। ।

- नयाँ निर्माण गरिने पशु फार्मको पूर्वाधार र औजार उपकरणमा ५० प्रतिशतसम्म अनुदानको व्यवस्था गरिने छ।
- ५ हजार बाख्रापालन गर्ने वडालाई बाख्रा पकेट क्षेत्र घोषणा गरि संघ र प्रदेश सरकारको सहकार्यमा प्रोत्साहनका कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- संघ र प्रदेश सरकारको सहलगानीमा साईलेज घाँसमा प्रति के जी ३ रुपैयाका दरले किसानलाई अनुदान दिने व्यवस्था गरिने छ।
- कृषकहरुको वर्गिकरण गरि कृषिमा व्यवसायिक कृषि कार्डको व्यवस्था गरिने छ र कृषकहरुको सीप, क्षमता र दक्षता वृद्धि गर्न तालिम,भ्रमणको व्यवस्था गरिने छ।

ख. सहकारी

- स्थानीय सहकारी कानूनको कार्यान्वयन गरि सहकारी संस्थाको प्रवर्द्धन तथा नियमनका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।सूचना प्रविधिको प्रयोग गरि सहकारी संस्थाको अनुगमन प्रभावकारी बनाइनेछ।
- बिषयगत सहकारी संस्थाहरुको समन्वय समिति गठन गरि सहकारीहरुको संस्थागत क्षमता अभिबृदिका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- सहकारीसम्बन्धी जनचेतना अभियान तथा क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- बेरोजगार श्रमिक, भूमिहीन कृषक, दलित उत्पिडित समुदाय,एकल महिलाहरुको सहकारी संस्था गठन, सहकारी व्यावसायिक योजनाका लागि बीउपुँजी, स्थिर पुँजी एवं कार्यक्रम अनुदान संचालन गरिनेछ । एकल महिला सहकारीको उद्योग संचालनका लागि ८० प्रतिशत अनुदानको व्यवस्था गरिने छ।
- सहकारी एवं सामुहिक खेति प्रणालीको नीति अवलम्बन गर्दै सहकारी संस्थामा रहेको बचतलाई उत्पादनशिल क्षेत्रमा परिचालन गर्न **"एक सहकारी एक नमुना उत्पादन"** कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- सहकारी सस्तो पसल स्थापनाका लागि कार्यवीधि निर्धारण गरि पूर्वाधारमा आवश्यक अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।

ग. पर्यटन

- सेतिबेणि शिला शालिग्राम, राम नदि धाम, तम्किकोट, भाल्थुमकोट, ग्वादी, बजादी, केदारनाथ, तार्सेसिद्ध, रानिपोखरी, बंग्राती कालिका, देवीस्थान, गह्रौ सुर, आलमदेवि, जगत्रदेवि, देविभन्ज्याङ, मनकामना मन्दिर, उत्तरवाहिनी खाडा घाट, पाखिचौर सुनपोखरी, देउराली मन्दिर,विभिन्न कालिका मन्दिर लगायतका स्थलहरुलाई विशेष पर्यटकिय स्थलको रुपमा विकास गरिनेछ ।

- सेतिबेणि शिला शालिग्राम र रामनदी धाममा धार्मिक महोत्सब आयोजना गरी आन्तरिक पर्यटन प्रवर्धन गरिनेछ ।
- व्यवस्थित बस्ति भएको गाउमा ग्रामिण पर्यटन विकास गर्न संचालित होमस्टेको सशक्तिकरण, क्षमता अभिवृद्धि तथा पूर्वाधार विकासमा जोड दिइने छ।
- नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसंगको सहलगानीमा परेवाभिरमा पार्क सहितको पर्यटकीय सेवाहरु उपलब्ध गराउने गरि पुर्बाधारको विकास गरिने छ ।अन्य स्थानहरुमा बन्जीजम्प, टावर, बन्यजन्तु संरक्षण, पैदलयात्राको अध्ययन गरि पुर्वाधारको विकासको लागि सहकार्य गरिने छ ।

घ. उद्योग तथा वाणिज्य

- नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको सहकार्यमा यस नगरपालिकाको वडा नं १ मालुङ्गामा पूर्वाधार विकास सहितको एक उद्योगग्राम स्थापना गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा गार्मेन्ट उद्योग स्थापना गर्नका निम्ति सहकारी तथा निजि क्षेत्रलाई प्रोत्साहितगर्दै २ वटा गार्मेट उद्योग स्थापना गरिनेछ ।
- लक्षित समुहलाई सिप विकास तथा प्रविधि हस्तान्तरणमार्फत ***एक घर एक सिप*** विकास गरी रोजगारी प्रवर्धन गरिनेछ ।
- परम्परागत सिलाई पेशा अंगाल्दै आएका दलित उत्पिडित समुदायलाई प्रोत्साहित गर्दै सबै वडामा सिलाई तालिम संचालन गरी उद्यमशिलता विकास गर्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- निकासीजन्य वस्तुहरुको पहिचान गरी उत्पादन तथा प्रशोधन कार्यमा जोड दिइनेछ ।
- नगर भित्रका व्यापार व्यवसायलाई दर्ता,नियमन कार्यमा निरन्तरता दिई झिटीगुन्टा व्यापार र दर्ता नगरी संचालन गरेका व्यवसायलाई निरुत्साहित गरीनेछ ।
- मदिरा तथा सुर्तीजन्य वस्तु विक्री वितरणलाई कानुन बमोजिम व्यवस्थित गरिनेछ ।
- संघ,प्रदेश,स्थानीय तह र निजी क्षेत्रको साझेदारीमा अदुवा प्रशोधन उद्योग स्थापना,उन्नत घांस तथा साईलेज फ्याक्ट्रि,मासु प्रशोधन केन्द्र, दुग्ध विविधिकरण,आलु, सुन्तला प्रशोधन उद्योगमा अनुदानको व्यवस्था गरिने छ।

ङ भुमि व्यवस्था

- सरकारी र सार्वजनिक जग्गाको लगत तयार गरि संरक्षण गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ अतिक्रमित सरकारी र सावर्जनिक जग्गालाई व्यक्तिबाट फिर्ता गराउने नीति लिइने छ ।
- सामाजिक संघ संस्थाहरुद्धारा निर्मित संरचनाको अभिलेख राखिने छ।
- भूमिहिन सुकुम्बासीहरुको एकिकृत वस्ति व्यवस्थापन गरि आवासको व्यवस्था गरिने छ।

- भुमि बैँकको स्थापना गरि बाझो रहेको खेतियोग्य जमिनलाई प्रयोगमा ल्याउने नीति अवलम्बन गरिने छ । त्यस्ता जमिनको लिज समितिको गठन गरि कृषकहरुलाई हस्तान्तरण गर्ने व्यवस्थापन गरिने छ।
- भुमि बैँक कार्यक्रममा समावेश नहुने जग्गाधनीको बाँझो जग्गामा थप कर असुली गरिने छ।

२. सामाजिक विकास

शिक्षा तथा खेलकुद, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई र सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन गरि सामाजिक विकासका सूचकहरुमा सुधार ल्याइने छ ।

क. शिक्षा,युवा तथा खेलकुद

स्थानीय शिक्षा सम्बन्धि नीतिकार्यान्वयन गरी विद्यालय व्यवस्थापन, शिक्षक दरबन्दी मिलान, नगर क्षेत्रभित्र शिक्षक सरुवा, रिक्त दरबन्दीमा करार शिक्षकको व्यवस्था, नमुना विद्यालयको विकास, पुर्वप्राथमिक कक्षा विद्यालयहरुमा संचालन, अशक्त विद्यार्थीलाई आवासीय सुबिधा उपलब्ध गराउदै सामुदायिक विद्यालयहरुमा अंग्रेजी माध्यमको पढाइका साथसाथै प्राविधिक शिक्षा पठनपाठन सुरुवात गरिनेछ ।

- आधारभुत तथा माद्यमिक शिक्षामा सबैको समान पहुँच बिस्तार गरी जिवनोपयोगी शिक्षा प्रदान गरि स्वरोजगार श्रृजना गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- "Best Teacher, Best Classroom and Best Management for Class One" को नीति अवलम्वन गरि शैक्षिक सुधार कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- प्रदेश सरकारको सहलगानीमा सार्वजनिक पुस्तकालय स्थापना गरिनेछ ।
- विद्यालयहरुलाई जनसंख्याको बनोट भौगोलिक अवस्थाको आधारमा विद्यार्थी कम भएका विद्यालयहरुलाई समायोजन गरि साधन स्रोत युक्त बनाई यातायातको सुविधा वृद्धि गरि विद्यालयको पहुँच सहज बनाइने छ।
- शिक्षकको सिकाई सिपमा सुधार ल्याउन क्षमता विकासका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्रका विद्यालयबाट SEE परिक्षामा सर्वोत्कृष्ट हुने विद्यार्थीलाई सम्मान प्रदान गरिनेछ ।
- प्रदेश सरकारसंगको सहकार्यमा दरवन्दी मिलान भई मर्ज भएका विद्यालयहरु र अपांग विद्यार्थीहरुका लागि आवासिय सेवा तथा यातायात व्यवस्थापनका लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- प्राविधिक शिक्षा संचालनका लागि आवश्यक शिक्षक दरवन्दी मर्ज भएका विद्यालयबाट फाजिल भएका दरवन्दीबाट व्यवस्थापन गरिनेछ ।

- निवृत्तभरण उमेर पुगेका शिक्षकले स्वेच्छिक अवकाश लिन चाहेका अबस्थामा नगरबाट समेत सम्मानको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- बिद्यार्थीका नजरमा शिक्षक र बिद्यार्थी प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम संचालन गर्दै नमुना विद्यालयको शैक्षिक भ्रमण गर्ने व्यवस्था मिलाई शैक्षिक गुणस्तरमा अभिबृदि गरिनेछ ।
- ***एक वडा एक खेलमैदान*** निर्माण गर्न संघ र प्रदेश सरकार संग सहकार्य गर्नुका साथै खेलकुद क्षेत्र बिकासका लागि नगर स्तरीय खेलकुद प्रतियोगिता आयोजना गरिनेछ ।
- संघिय सरकारसंग समन्वय गरी युवाहरुलाई खेलकुदको विषयमा विषेश शिक्षा उपलब्ध गराउन खेलकुद विश्वविद्यालयको सम्बन्धनमा खेलकुद एकेडेमी संचालन गर्न पहल गरिनेछ ।
- असल खानपान र शारीरिक तन्दुरुस्ति संबन्धि शिक्षाका लागि ***एक विद्यालय एकयोग गुरु*** बनाउन योगा प्रशिक्षक प्रशिक्षण संचालन गरिनेछ
- स्वास्थ्यका लागि खेलकुद भन्ने नारा सार्थक तुल्याउन नगरभित्र विभिन्न खेलकुद पूर्वाधार तयार गर्ने नीति लिइने छ।
- राष्ट्रपति रनिङशिल्ड र मेयरकप खेलकुद कार्यक्रम संचालन गरि युवा तथा वालवालिकाको खेल प्रतिको प्रतिस्पर्धी क्षमता विस्तार गरिने छ।
- अधिकांश विपन्न , दलित र जनजाति विद्यार्थी रहेका विद्यालयमा दिवा खाजा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- प्रत्येक सामुदायिक विद्यालयमा फष्ट एड(First Aid) सामग्री उपलब्ध गराउने नीति लिइने छ।
- शैक्षिक संस्था,आमा समुह, रेडक्रस, युवा क्लव र विभिन्न गैरसरकारी संस्थाहरुको सहकार्यमा युवा परिचालन गरि मानविय सेवा, विपद व्यवस्थापन तथा वातावरण संरक्षण जस्ता कार्यलाई प्रभावकारी बनाइने छ।
- अनौपचारिक शिक्षा तथा वैकल्पिक शिकाई मार्फत विकास भएका ज्ञान तथा सीपलाई आयमूलक कार्यक्रमसंग आवद्ध गरि सहकारीको माध्यमबाट आयआर्जनका स्रोतहरुको पहिचान गरिनेछ।
- कक्षा ५ र ८ को नगरस्तरीय स्तरमापन परीक्षा संचालन गरिने छ र उत्कृष्ट विद्यालयलाई पुरस्कार वितरण गरिने छ।
- दक्ष कामदार तयार गर्न नगरभित्रका नागरिकहरुलाई वैदेशिक तालिम चिन, भारत, दक्षिण कोरिया, जपान, इजरायल जस्ता देशहरुमा तालिमका निम्ति नगरपालिकाले सिफारिस गरि पठाउने नीति अवलम्बन गरिने छ।
- नगरभित्रका विद्यालयहरुमा सूचना प्रविधिको विस्तार र विज्ञान प्रयोगशाला निर्माण तथा सुधारमा जोड दिइनेछ।

ख. स्वास्थ्य

- आधारभुत स्वास्थ्य सेवामा नगरवासीको सहज पँहुचका लागि संघ र प्रदेशको सहकार्यमा सरकारी स्तरको नगर अस्पताल स्थापना गरिनेछ ।
- गर्भवती महिला, नवजात शिशु तथा सुत्केरी आमाको स्वास्थ्य सुधारका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- पूर्ण खोप सुनिश्चितताको दिगोपनका लागि पूर्ण खोप कार्डको व्यवस्था गरिनेछ।
- संघ र प्रदेश सरकारको सहकार्यमा स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम लागु गरी स्वास्थ्य सुरक्षण प्रदान गरिनेछ ।
- अति विपन्न नागरिकलाई स्वास्थ्य बिमा प्रिमियममा अनुदान प्रदान गरिनेछ।
- हरेक वडामा स्वास्थ्य चौकी र नगरमा आयुर्बेद औषधालय स्थापनाका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य संस्था, स्वास्थ्यकर्मी र सोको ब्यबस्थापन समितिको क्षमता विकास गरि नगरपालिकाको अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- बिद्यालयमा स्वास्थ्य शिक्षा र गाउमा गाउँघर क्लिनिक तथा स्वास्थ्य शिबिर अभियानका रुपमा संचालन गरिनेछ।
- वर्थिङ सेन्टर थप गरि उपकरणयुक्त बनाई गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गरिने छ।
- महिला शिक्षकलाई प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम दिई छात्राहरुको प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धि प्रारम्भिक समस्या समाधान गरिने छ।
- नगर क्षेत्रभित्र **"छुर्पि खाऔं, सुर्ती हटाऔं"** अभियानलाई निरन्तरता दिँदै युवाहरुलाई धुम्रपान, मद्यपान तथा लागूऔषध प्रयोगमा निरुत्साहित गरिनेछ ।
- संघरप्रदेशकोसहकार्यमाधुम्रपानतथामद्यपानको नियमनगरी सार्वजनिकस्थललाई धुम्रपान तथा मद्यपानमुक्त क्षेत्र बनाइनेछ।
- सवै वडाका स्वास्थ्य संस्थामा सडक संजालले जोडी नगरपालिकामा एम्बुलेन्सको व्यवस्था समेत गरिने छ।
- नगरपालिकाले नगरक्षेत्र भित्रका एम्बुलेन्स सेवाको संचालन लाई थप व्यवस्थित गरिने छ।
- महिला स्वास्थ्य संयमसेविकाको सेवालाई थप प्रभावकारी बनाउन प्रोत्साहनका कार्यक्रम अगाडी बढाइने छ।

ग. सामाजिक सुरक्षा

- सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैंकिङ प्रणाली मार्फत उपलब्ध गराउदै वित्तीय संस्थासंग सहकार्य गरी नागरिक पँहुचमा सेवा विस्तार गरिनेछ।
- ५० बर्षभित्रका एकल महिलाहरुलाई सहकारीमा आबद्ध गराई क्षमता विकास गर्दै आत्मनिर्भर गराउन सामुहिक व्यवसायका लागि अनुदान उपलब्ध गराइनेछ ।
- अपांग, असाहय, एकल महिला, अती विपन्न र सुकुम्बासी नागरिकलाई आर्थिक विकासको कृयाकलापमा प्रोत्साहित गर्न उद्यमशिलता अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
- ८४ वर्ष पार गरेका जेष्ठ नागरिकहरुलाई सम्मान गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- ७५ वर्ष नाघेका जेष्ठ नागरिकहरुसंग नगरप्रमुखको भेटघाट कार्यक्रम संचालन गरी अनुभव तथा सुझाब संकलनगरिनेछ ।
- समाजमा ब्याप्त दाइजो प्रथा, बोक्सी प्रथा,जातिय छुवाछुत प्रथा हटाउने जस्ता सामाजिक कुरिती सामाजिक व्यवहार सुधारका कार्यक्रममा जोड दिइनेछ ।
- बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यक्रम संचालन गरी विद्यालय, बस्ति र वडा हुँदै नगरलाई बालमैत्री नगर घोषणा गर्ने निति अवलम्बन गरिनेछ ।
- दलित, जनजाती र महिलाहरुको जिवनस्तर सुधारका लागि समुह तथा सहकारीमा आवद्ध गराउदै विभिन्न क्षमता विकासका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका जातजाति मध्ये मगर जातिको वाहुल्यता रहेको हुँदा मगर भाषालाई सरकारी कामकाजको बैकल्पिक भाषाको रुपमा विकास गर्दै लगिनेछ ।
- सांस्कृतिक र धार्मिक विविधतालाई नगरको सम्पदाको रुपमा अंगाल्दै यिनलाई संरक्षण र सम्वर्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- लैंगिक हिंसा अन्त्य गर्न सचेतना कार्यक्रम संचालन गरी लैंगिक हिंसा मुक्त नगर घोषणा गर्ने तयारी गरिनेछ ।
- परम्परागत पेशा , संस्कृतिलाई संरक्षण गर्दै सामाजिक अध्ययन अनुसन्धान कार्यलाई अघि बढाइनेछ ।
- सामाजिक बिकासमा लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- उत्पीडित दलित समुदायलाई कानून बमोजिम सुधारका कार्यक्रम अगाडि बढाइने छ।
- नगर भित्रका विपन्न नागरिक संरक्षण कार्यक्रम संचालन गरि आर्थिक तथा सामाजिक रुपमा कमजोर समुदायका लागि विभिन्न रोग महामारी र विपदबाट संरक्षण गर्न आर्थिक सहायता तथा वस्तुगत सहायता प्रदान गरिने छ।

घ. खानेपानी तथा सरसफाइ

- स्वच्छ खानेपानीको सहज पँहुचका लागि ***एक घर एक धारा*** कार्यक्रमलाई बिस्तार गरिनेछ ।
- खानेपानीका मूल संरक्षण गर्दै साझा सम्पदाको रुपमा विकास गरिने छ ।
- पुर्ण सरसफाइयुक्त बस्तिहरुको घोषणालाई निरन्तरता दिदै पुर्ण सरसफाइयुक्त नगर बनाउने गरी सरसफाइको कार्यक्रमका साथ सचेतना बिस्तार गरिनेछ ।
- सरसफाइको पहिलो सर्त खानेपानी भएकोले खानेपानी व्यवस्थापनका लागि सहकार्य गर्न आवश्यक समपुरक कोषको व्यवस्था गरिनेछ ।
- निर्माण भएका सार्वजनिक शौचालयलाई थप व्यवस्थित गर्दै आवश्यकता अनुसार निर्माण गर्दै लगिनेछ ।

ङ श्रम तथा रोजगार

- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम तथा रोजगार प्रवर्द्धन कार्यक्रम र स्थानीय तहको साझेदारीमा ४०० वेरोजगार युवाहरु मार्फत स्वंयमसेवापरिचालन गरि शिक्षा, कृषि, स्वास्थ्य, पूर्वाधार विकास, खानेपानी, सडकनिर्माण गरिने छ।
- स्थानीय तहमा आवश्यक प्राविधिक जनशक्ति तयार गर्न प्राविधिक विद्यालयलाई संचालन तथा व्यवस्थापनमा आवश्यक सहयोग गरिने छ।
- स्वरोजगार सृजना गरि वेरोजगार युवाहरुलाई रोजगारी दिने संघ, संस्था, फर्म वा व्यक्तिलाई नगरस्तरिय कार्यक्रममा सम्मानित गर्ने व्यवस्था गरिने छ।

३. पुर्वाधार विकास (सडक, पूल, सिंचाई, भवन, ढल, संचार)

- पुर्वाधार विकास सम्बन्धी नीति, गुरुयोजना तथा मापदण्ड बनाई लागु गरिनेछ।
- पुर्वाधार विकास कार्य वातावरण मैत्री, अपांग मैत्री, महिला तथा बाल मैत्री बनाइनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्र स्थानीय सडक, पक्कि पुल, झोलुंगे पुल, सिंचाई कुलो तथा पोखरी, सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन निर्माणमा जोड दिदै वस्ति बिकास, ढल निकास र सहरी विकासका कार्यक्रमको बिस्तार गरिनेछ ।
- नगरपालिकाभित्र नयाँ सडक निर्माण गर्दा स्वीकृति लिएर मात्र निर्माण गर्नुपर्ने निति अवलम्बन गरिनेछ ।
- बैकल्पिक उर्जाको विकासमा समेत आवश्यक अध्ययन गरि कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- सूचना तथा संचार प्रविधिलाई पूर्वाधार विकास संगैसंगै प्रयोगमा लगिनेछ ।
- नगरस्तरीय सडकलाई मापदण्ड अनुसार विस्तार र स्तरोन्नति गरी राष्ट्रिय राजमार्गको भरपर्दो फिडरको रुपमा बिस्तार गरिनेछ । मापदण्ड नपुगेका सडकलाई गोरेटो बाटोको रुपमा नामाकरण तथा विकास गरिनेछ ।
- आगामी ५ वर्ष भित्र वडाका केन्द्रलाई कालोपत्रे सडकले जोड्ने गरि कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि संघ र प्रदेशसंग सहकार्य गरिनेछ ।
- पूर्वाधार विकासमा सार्वजनिक निजि साझेदारीलाई प्रोत्साहित गर्दै लागत सहभागितामा उपभोक्ता समिति मार्फत कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको केन्द्र रहेको गल्याङ बजारको खानेपानी तथा ढल निकासको समस्या समाधान गरी सार्वजनिक शौचालय सहितको बसपार्क निर्माण गर्दै बजारलाई व्यवस्थित र पूर्वाधारयुक्त बनाइनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्र एकिकृत नमुना वस्तिको विकाससंगै वस्ति व्यवस्थापनलाई गुरु योजना मार्फत व्यवस्थित गरिनेछ ।

- नगरपालिकाका मेशिनरी औजार प्रयोग गरि स्थानीय सडकहरुको बिस्तार तथा स्तरोन्नति गरिनेछ ।
- गल्याङ निवुवाखर्क रुपाखानी मोहनडाडा जलुके तम्किकोट श्याल्बास हुँदै सेतिबेणी जोड्ने सडक, गल्याङ कल्लेरीभन्ज्यांग पिडिखोला हुँदै सेतिबेणी जोड्ने सडक,गल्यांङ गराङ्दी रिप गुठि इलूँगा मोतिचौर हुँदै मोहनडाँडा सडक र गल्याङ तुलासिभन्ज्यांग तिन्दोबाटे हुँदै पकवादी जोड्ने सडकलाई नगर गौरवको आयोजनाको रुपमा कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
- गल्यांङ गराङ्दी रिप गुठि इलूँगा मोतिचौर हुँदै मोहनडाँडा सडकको अध्ययन प्रतिबेदन तयार गरि विद्यमान सडक स्तरोन्नति र थप नयाँ ट्र्याक निर्माण गरिनेछ ।
- पाखिचौर हुगीघाट पुल जोड्ने सडक स्तरोन्नतिका लागि प्रदेश र नेपाल सरकारसंग सहकार्य गरिने छ ।
- नगर भित्रका विभिन्न वडाका स्थानीय गोरेटो तथा सडक स्तरोन्नतिका लागि प्रदेश र नेपाल सरकार संग सहकार्य गर्दै स्थानीय श्रोत परिचालन गरिने छ ।
- पुर्वाधार विकास आयोजनाहरुमा उपभोक्ता समितिको २० प्रतिशतसम्म जनसहभागिता र सहकारी संस्थाको ३० प्रतिशत सहभागिता परिचालन गरिनेछ । त्यसैगरी सडक, ढलनिकास, खानेपानी, सिंचाई लगायतका पुर्बाधारमा ५० प्रतिशत नागरिक सहभागिता परिचालन गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।

४.बन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

- दिगो विकासको लक्ष अनुरुप बन तथा भुसंरक्षण, जलाधार संरक्षण तथा जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण,जलबायु परिवर्तन अनुकुलित वातावरण संरक्षण, फोहरमैला व्यवस्थापनका साथै विपद व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ ।
- स्वच्छ र हरियाली वातावारणका लागि सार्वजनिक स्थलमा वृक्षरोपण गर्दै आधुनिक उद्यानको निर्माणमा जोड दिइनेछ ।
- समुदायमा आधारित बन व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाउदै बनक्षेत्रमा रहेका जडिबुटी पहिचान,संकलन र बजारीकरणका लागि आवस्यक अध्ययन कार्य आगाडी बढाइनेछ ।
- सामुदायिक वनलाई नागरिकको अधिकतम पहुँचमा ल्याउनको लागि जिल्ला वन कार्यालय, स्थानीय जनता र नगरपालिका विचमा समन्वय गरि कृषि वन पर्यटकिय वन धार्मिक वनका रुपमा विकास गरिने नीति अवलम्बन गरिने छ।
- सामुदायिक वनको रुपमा परिणत हुन बाँकी वनलाई कार्ययोजना बनाई सामुदायिक वन विस्तारमा जोड दिइने छ।

- वातावरण संरक्षण तथा विपद व्यवस्थापनका लागि कार्यविधिबाट व्यवस्थित गर्ने गरी विपद व्यवस्थापन कोष स्थापना गरी परिचालन गरिनेछ
- वातावरण संरक्षण, शहर एवं वस्ति सरसफाईका साथै विपद व्यवस्थापनमा युवा स्वयंसेवकको परिचालन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रमा फोहरमैला व्यवस्थापन कार्यलाई थप प्रभाबकारी बनाइ शुन्य फोहरको लक्ष्य साथ कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

५.संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन

- नगरपालिकाबाट प्रभावकारी सेवा प्रवाहका लागि जनसहभागिता, सेवा प्रवाह बिधि, संरचनागत व्यवस्था, सेवाको सुरक्षा जस्ता पक्षहरुलाई अंगिकार गरिनेछ ।
- सेवा प्रवाहलाई सूचना प्रविधिमैत्री बनाई सरलीकृत गरिनेछ ।
- सूचना प्रविधिमा आधारित राजस्व संकलन तथा आम्दानि खर्चको लेखांकन गरिनेछ ।
- नागरिकमैत्री प्रशासन बनाउनका लागि नागरिक र कर्मचारी विच अन्तर्किया कार्यक्रम संचालन गरिने छ।
- नगरपालिकाले सम्पादन गरेका कार्यहरु पारदर्शी बनाउन वेबसाइटमा प्रविष्टि गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिदै विद्युतीय शासनको अवधारणा अवलम्वन गरिनेछ ।
- Group SMSसेवा सुरु गरि महत्वपूर्ण सूचना तथा मिटिंङ, भेला एवं अन्य कार्यक्रमको जानकारी मोबाइलमा आउने गराइनेछ।
- नगरपालिकाको इन्टरनेट स्पीड बढाई कार्यालय परिसरमा फ्री वाईफाईको व्यवस्था गरिनेछ ।
- विद्युतीय शासनको महत्वपुर्ण साधनको रुपमा तयार गरिएको गल्याङ नगरपालिकाको एन्ड्रोइड एप्लिकेसन प्रयोगगरी आम नागरिकमा सूचनाको पहुँच विस्तार गरिने छ।
- नगरपालिकाले सम्पादन गर्ने कार्यहरुमा विचौलियाको प्रभाव शुन्य गर्न स्थापना गरिएको हेल्प डेस्कलाई र गुनासो सुन्ने अधिकारीको कामकाजलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- नगरपालिकाले सम्पादन गर्ने कार्य वा सम्पन्न भैसकेको कार्यहरुको विवरण समयमै आम सर्वसाधारणमा पुर्याउनको लागी स्थानीय टेलिभिजन,एफएम पत्रपत्रिकासंग समन्वय गरी जनउत्तरदायी कार्यक्रम चलाउने नीति अंगिकार गरिनेछ ।
- स्थानीय संचार माध्यमलाई प्रवर्धन गर्दै सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण र सार्वजनिकपरिक्षण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- यस नगरपालिका र अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरुमा रहेका नागरिक वडापत्रहरुलाई अध्यावधिक गरि डिजिटल वडापत्रमा रुपान्तरण गरिनेछ ।

- नगरसभा तथा कार्यपालिकाबाट नयाँ कानून निर्माण तथा पुराना कानून परिमार्जन गरि कानुनको शासन स्थापित गर्दै भ्रष्टाचार विरुद्ध सुन्य सहनशीलताको नीति अनुसरण गरिनेछ ।
- नगरसभा वा कार्यपालिकाले अनुमोदन गरेका ऐन, नीति, नियम, निर्देशिका, कार्यविधि, आदेशपत्र वा नगरपालिकाले प्रदेश सरकार, नेपाल सरकारसंग गरेका सम्झौताहरु राजपत्रमा प्रकाशित गरि सर्वसाधारण समेतलाइ नियमानुसारको शुल्कमा उपलब्ध गराइनेछ ।
- नगरपालिकाले सम्पादन गर्ने कार्यको हकमा आम नगरवासी र कार्य सम्पादन गर्दा पालना गर्नुपर्ने आचरण एवं आचारसंहिताको विषयमा पदाधिकारी, कर्मचारी र उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीलाइ अभिमुखीकरण तालिम संचालन गरिनेछ ।
- नगरपालिका अन्तर्गत कार्यरत उत्कृष्ट कार्यसम्पादन भएका जनप्रतिनिधि,कर्मचारी, शिक्षक, उपभोक्ता समितिलाई नगरसभाबाट प्रोत्साहन स्वरुप **पुरस्कार** प्रदान गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको कार्यालय भवन र वडा कार्यालय भवन नभएका वडाहरुमा जग्गा प्राप्ति गरी भवन निर्माण कार्य आगाडी बढाइनेछ ।
- सेवा प्रवाहमा आवश्यक श्रोत साधनको व्यवस्थापन गरी सम्पुर्ण कर्मचारीलाई प्रोत्साहित गर्दै प्रभावकारी रुपमा जनमुखी सेवा प्रवाह गरिनेछ । कार्यपालिकाबाट निर्धारित कार्यविधि बमोजिम कर्मचारीलाई कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन सुविधा उपलब्ध गराइने छ।
- सरकारी खर्च व्यवस्थापनलाई नतिजामुलक बनाउदै आन्तरिक श्रोत परिचालनमा वृद्धि गरिनेछ ।

नगरसभाका सदस्यहरु,

यि नीति तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गर्दा संघ,प्रदेश र स्थानीय श्रोत साधनको परिचालन गरी विकासलाई समावेशी र समन्यायिक बनाउदैं जनशक्ति विकास, रोजगारी श्रृजना र शुसासन कायम गर्ने उद्देश्यलाई केन्द्रविन्दुमा राखिएको छ । वर्तमान राजनीतिक उपलब्धिलाई संस्थागत गरी मुलुकको समग्र आर्थिक-सामाजिक विकासमा आआफ्नो क्षेत्रबाट भूमिका निर्वाह गर्ने जनप्रतिनिधि,राष्ट्रसेवक कर्मचारी, राजनीतिक दलका प्रतिनिधि, निजि तथा सहकारी क्षेत्र, नागरिक समाज, बुद्धिजीवी, संचारजगत तथा सम्पुर्ण नगरवासीहरुलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

धन्यवाद ।।।